

Bierdzany * Kadłub Turawski
 * Kotorz Mały * Kotorz Wielki
 * Ligota * Osowiec * Rzędów
 * Turawa * Węgry * Zakrzów
 * Zawada

Kala

NR 2/37/99

KWARTALNIK GMINY TURAWA

Cena 2 zł

Jesteśmy przed zamknięciem ujęć wodnych w Marszałkach!

Jeżeli nie nastąpi radykalna zmiana w zakresie gospodarowania ściekami przez mieszkańców Turawy i okolicznych wsi, a szczególnie mieszkańców Marszałek i ośrodków wypoczynkowych nad jeziorami turawskimi, zamknięte zostaną ujęcia zaopatrujące w wodę gospodarstwa domowe w Turawie, Osowcu, Węgrach, Kotorzu Wielkim i Kotorzu Małym.

Dlatego też już w miesiącu lipcu Urząd Gminy w Turawie podejmie działania kontrolne. Na podstawie ustawy z dnia 13 września 1996 r., mówiącej o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, specjalne komisje sprawdzać będą następujące sprawy:

1) czy nieruchomości wyposażona jest w urządzenia służące do gromadzenia odpadów komunalnych,

2) czy urządzenia utrzymywane są w odpowiednim stanie sanitarnym i porządkowym,

3) czy następuje systematyczne opróżnianie urządzeń gromadzących ście-

ki (szamba) na podstawie umowy spisanej z Zakładem Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Kotorzu Małym lub na podstawie posiadanych rachunków za wywóz ścieków.

Nadmieniamy się, iż w przypadku daleko idących zaniedbań w tym zakresie nakładane będą kary grzywny lub kierowane będą na drogę postępowania sądowego wnioski o ukaranie.

Wójt Gminy

Turawa w grafice Waltera Świerca

Jezioro Duże – Rybaczówka

Oczyszczalnia ścieków w Kotorzu Małym

Termin rozruchu oczyszczalni coraz bliższy. Zakończono budowę obiektów kubaturowych i trwają prace montażowe urządzeń wchodzących w zakres wyposażenia. Urząd Gminy liczył na wsparcie finansowe ze strony Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej w Warszawie, jednak Fundacja pismem z dnia 20 maja br., bez uzasadnienia, odmówiła udzielenia pomocy finansowej. Należy wspomnieć, że znaczne środki finansowe na budowę oczyszczalni udzieliła gminie Elektrownia „Opole”. Równolegle z oczyszczalnią budowana jest kanalizacja sanitarna w Turawie. Aktualnie prowadzone są roboty przy budowie dwóch przepompowni, których zadaniem będzie przesyłanie ścieków do oczyszczalni, gdyż bez stałego dopływu ście-

ków oczyszczalnia nie może pracować.

Liczymy obecnie na pomoc ze strony Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych w Opolu, w której złożylismy wniosek o pożyczkę niskoprocentową na kwotę 1 mln zł. W najbliższych dniach zapadnie decyzja o sposobie załatwienia naszego wniosku. Niewykluczone, że Zarząd Gminy zmuszony będzie poczynić starania w zakresie pozyskania środków finansowych w formie kredytu bankowego w Banku Ochrony Środowiska w Opolu, aby zapewnić płynność finansową dla kończącej inwestycji. Rozruch oczyszczalni ma nastąpić w III kwartale br., a normalna eksploatacja ma być w IV kwartale 1999 r.

Helmut Wiench

Czy latem w Turawie będzie bezpiecznie?

W dniu 28 kwietnia br. w ośrodku wypoczynkowym „Wodnik” odbyła się narada, którą prowadził Wójt Gminy Turawa, pan **Walter Świerc**. W naradzie uczestniczyli przedstawiciele ośmiu instytucji mających wpływ na ład, porządek i bezpieczeństwo nad jeziorami turawskimi w trakcie trwania sezonu turystycznego. Był to bowiem główny temat obrad.

Wspólnie z 14 właścicielami i dzierżawcami wiodących ośrodków wypoczynkowych, wysłuchaliśmy informacji o podjętych przygotowaniach tychże instytucji do obsługi sezonu. Następnie w trakcie dyskusji uczestnicy narady zgłaszali swoje uwagi oraz konkretne wnioski i propozycje.

Z ogólną aprobatą przyjęto wniosek opracowania ramowego regulaminu określającego prawa i

obowiązki organizatorów wypoczynku i turystów. Z inicjatywy Wójta Gminy powołany został zespół roboczy, który taki dokument opracował i w najbliższym czasie zostanie on przedstawiony Radzie Gminy. Z chwilą podjęcia przez Radę stosownej uchwały, jego treść będzie podana do publicznej wiadomości, między innymi na łamach „Fali”. Otrzymają go również wszystkie ośrodki wypoczynkowe zlokalizowane nad jeziorami turawskimi.

Pozostałe wnioski, zgłoszone w trakcie narady, będą sukcesywnie realizowane przez instytucje, pod których adresem zostały zgłoszone.

*Dyrektor OSiR Turawa
Jan Stonoga*

Reorganizacja sieci szkolnej na terenie gminy

W numerze 1/36/99 „Fali” pisałem o koncepcji organizacji szkół podstawowych i gimnazjalnych w roku szkolnym 1999/2000.

Obecnie sieć szkolna jest już ustalona. W zasadzie nie nastąpiły istotne zmiany. Dotychczasowe szkoły ośmioklasowe w wyniku reformy stają się szkołami sześcioklasowymi. Starym trybem kończyć będą szkołę tegoroczni absolwenci klas siódmych, uczęszczając do klasy ósmej w swoich szkołach – za wyjątkiem uczniów z Zakrzowa Turawskiego, którzy do klasy ósmej będą dojeżdżać do Kadłuba Turawskiego. Dojazd do turawskiego gimnazjum zapewni PKS.

Dyrektor gimnazjum, pan mgr **Jerzy Musielak**, ma już przygotowaną kadrę pedagogiczną do pracy w gimnazjum. Są to doświadczeni pedagodzy zatrudnieni dotychczas w naszych szkołach.

Niż demograficzny sprawia, że liczba uczniów jest z każdym rokiem coraz mniejsza. Stąd też zmniejszać się będzie liczba zatrudnionych nauczycieli. Sprawy kadrowe są rozwiązywane również w miarę możliwości w taki sposób, żeby nie dotknęły boleśnie naszych pedagogów. Nastąpiły przeniesienia służbowe między szkołami podstawowymi oraz między szkołami podstawowymi a gimnazjum. Dwóch nauczycieli odchodzi na emeryturę.

Niektórzy w okresie przejściowym pracować będą w szkole podstawowej i gimnazjum.

W przedszkolach nie nastąpiły zmiany w stosunku do obecnego roku szkolnego. Wszystko zależy jednak od liczby naszych najmłodszych.

Edward Malisz

Fabryka w Osowcu – nowe rynki zbytku (c.d.)

Producenci w branży metalowej w Polsce, kooperujący w przemyśle górniczym lub wytwarzający narzędzia dla odbiorców krajowych, w większości nie najlepiej prosperują. Przyczyną jest znaczny spadek wydobycia węgla oraz wzrost importu artykułów metalowych z Chin, Korei i innych krajów ze Wschodu.

Ponieważ problemy te nie omijają również Fabryki w Osowcu, jej kierownictwo stara się o sprzedaż swych wyrobów poza granice kraju. Ostatnio Fabryka Wyrobów Metalowych w Osowcu zorganizowała stoisko na Międzynarodowych Targach „MIDEST” w Paryżu. Uczestniczyli w nich producenci wyrobów kutych z całej Europy, a szczególnie z Francji, Włoch, Niemiec i Belgii. Zainteresowanie prezentowanym osowieckim asortymentem było duże. W niedługim czasie po zakończeniu targów do Osowca wpłynęło kilka konkretnych zapytań ofertowych. Poten-

cjalni odbiorcy zainteresowani są wyrobami finalnymi. Do tej pory zdecydowana większość odkuwek wykonywana jest jako półfabrykat. Aby doprowadzić te do produktu finalnego, trzeba wykonać obróbkę mechaniczną oraz cieplną. Warunkiem rozszerzenia tej działalności jest konieczność zakupu kilku nowych urządzeń.

Z pobytu na Targach we Francji wynioskowano, że rynek wyrobów metalowych jest dobrze reprezentowany i konkurencja jest ogromna.

W Polsce, żeby sprzedać odkuwki na szerszą skalę, trzeba wygrać przetarg. A jak wyglądają przetargi? Najczęściej jest to zwyczajna rywalizacja cenowa między producentami i wygrywa ten najtańszy. Wniosek z tego jest taki, że zyski z tej rywalizacji czerpie handel niewątpliwie kosztem producenta.

We Francji wszystkie fabryki wyrobów metalowych związały się ze sobą stowarzyszeniem, które wpro-

wadziło za zgodą jej członków podział produkcji na asortymenty z jednoczesnym przyznaniem ich konkretnym wytwórcom-członkom stowarzyszenia. I tak, jedna fabryka robi narzędzia ogrodnicze, inna odkuwki dla motoryzacji, a jeszcze inna klucze. W ten sposób znacznie ograniczona została produkcja tego samego asortymentu z kilkunastu do kilku producentów w jednym kraju. W trakcie zbywania produktów na rynku nie ma więc takiej rywalizacji między fabrykami, jak to się spotyka w Polsce. Drugim plusem tego rozwiązania jest to, że łatwiej jest doskonalić kilkanaście produktów w jednej fabryce niż kilkadziesiąt.

Gospodarka rynkowa trwa u nas od niedawna, może w przyszłości pewne dotychczasowe niedociągnięcia zostaną usunięte, czego życzę sobie i całej osowieckiej załozdze.

Piotr Jendrzej

Co się dzieje „za lasami” w gminie Turawa?

Ludzie pracują, ale i bawią się. Dnia 23 maja w Kadłubie Turawskim, a 30 maja w Ligocie Turawskiej świętowano Dzień Matki, który w obydwu miejscowościach stał się świętem rodzinnym, gdyż spotkały się całe rodziny – matki i ojcowie. Dzieci pod kierunkiem swoich nauczycieli przygotowały występy artystyczne i mnóstwo niespodzianek.

Głównymi organizatorami tych uroczystości były miejscowe koła DFK, zaś wypiekami smacznych ciast i kołaczy zajęły się mamy naszych uczniów. Tak więc współpraca korzystna jest dla wszystkich –

tym bardziej, gdy chodzi o wspólną zabawę.

Obydwie uroczystości uświetnili swoją obecnością zaproszeni goście: Wójt Gminy Turawa – pan **Walter Świerc**, Przewodniczący Zarządu Gminnego DFK – pan **Herbert Hentschel**, jak również nasz szanowny ksiądz proboszcz **Jerzy Obst**.

Spotkanie upłynęło w miłej i pogodnej atmosferze, humory dopisywały wszystkim, a radość ze wspólnego spotkania motywuje mieszkańców naszych wsi do kontynuowania rodzinnych spotkań.

Małgorzata Kilian

Uroczystość w szkole

W dniu 25 maja w Szkole Podstawowej w Turawie odbyła się impreza z okazji Dnia Matki. Zaproszono na nią wszystkie panie, a szczególnie mamy uczniów klas I–IV. Dzieci pod kierownictwem swych nauczycieli przygotowały wiersze, inscenizacje oraz piosenki okolicznościowe. Uczniowie wykazywali się również umiejętnością gry na różnych instrumentach. Przy kawie i pysznym cięście czas upłynął bardzo szybko i miło.

Iwona Słychar

Poezja w pałacu

Co roku w maju Dom Dziecka w Turawie rozbrzmiewa poezją. W tym roku po raz szósty odbył się Wojewódzki Konkurs Recytatorski. Udział w nim wzięli wychowankowie niemal ze wszystkich domów dziecka na Opolszczyźnie – w sumie ok. 40 uczestników.

Tegoroczny konkurs poświęcony był poezji Adama Mickiewicza. Dzieci biorące udział w recytacji były bardzo pomysłowo przebrane w stroje z epoki mickiewiczowskiej. Uroczystość prowadził zawodowy prezenter Radia O'le – **Kordian Michalak**. Zmagania uczestników konkursu były ubarwione występami dwóch skrzypaczek z wrocławskiego konserwatorium.

Największe emocje wystąpiły przy ogłaszaniu przez jury wyników. Uczestnicy konkursu otrzymali nagrody w 3 kategoriach:

- grupa najmłodsza, do klas IV: I miejsce – **Jan Szczypór** ze Strzegowa, II m. – **Lilianna Piechnik** z Turawy, III m. – **Karolina Prosz** ze Strzegowa, IV m. – **Elżbieta Felisiak** z Bogacicy, V m. – **Katarzyna Pastuszka** z Chmielowic.

- grupa wychowanków od klas IV do VIII: I m. – **Ewelina Łacna** ze Strzegowa, II m. – **Grażyna Wastraszyńska** z Turawy, III m. – **Ewelina Łysikowska** z Brzegu, IV m. – **Dominika Mochalska** ze Strzegowa, V m. – **Kamil Suchanek** z Chmielowic, VI m. – **Beata Bienia** z Głogówka.

- grupa najstarsza – szkoły ponadpodstawowe: I m. – **Monika Halupczok** z Kędzierzyna-Koźła, II m. – **Marcin Józwiak** z Leśnicy, III m. – **Krystyna Wilim** z Kędzierzyna-Koźła, IV m. – **Sylvia Telecka** z Brzegu.

Nagrodę specjalną Wójta Gminy Turawa jury przyznało grupie młodych recytatorów z Domu Dziecka w Sowczycach, którzy zaprezentowali nie tylko wysokie walory recytatorskie, ale również imponujące stroje.

Oczywiście dużą trudnością dla organizatorów było zdobycie funduszy na nagrody. Głównym sponsorem w tegorocznym konkursie była hurtownia napojów alkoholowych „Miro” z Ząbkowic Śląskich. Nagrodę ufundował również Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność”

w Opolu, a także Wójt Gminy Turawa. Uczestnicy i goście mieli przygotowany poczęstunek w postaci smacznego ciasta, napoi, lodów, pączków itp. Lody ufundowała firma „Lodex” z Opola, napoje – Wytwórnia Wód Gazowanych z Białej Prudnickiej.

Pyszne ciasta upiekły panie: **Alicja Matysek, Ewa Kunc, Brygida Mach, Monika Twardawska, Maria Syboń, Monika Basaj**. Transport sprzętu nagłaśniającego zapewniła pani **Maria Syboń** i pan **Henryk Dudek**.

Nie sposób wymienić jeszcze innych sponsorów, ale organizatorzy tą drogą pragną serdecznie podziękować wszystkim za życzliwość.

Należy dodać, że konkursowi towarzyszyła wystawa prac plastycznych będących ilustracją do utworów Adama Mickiewicza, przygotowana przez uczniów Szkoły Podstawowej w Szczedrzyku pod kierunkiem pani **Urszuli Serafin-Nowgi** i **Mirelli Rudolf**.

Teresa Żulewska

Zakrzów Turawski dawniej i dziś

Najdalej na wschód i najwyżej położoną (222 m n.p.m.) wsią jest Zakrzów Turawski. Jaka jest etymologia nazwy Zakrzów – trudno jednoznacznie odpowiedzieć. Zakrzów – za krzewami; niemiecka nazwa *Sa-kran* (*krant* – ziele) – za zielskiem, za zieletem.

Bardzo mało wiadomości historycznych o tej wsi się zachowało. Pierwsza informacja pochodzi z 1593 r. Zakrzów należał wtedy do Zębowic, a właścicielami byli Klemens Niesłów oraz Wacław Paczyński. Odkupili oni ziemię od wolnego chłopca Walentego Brysia. W roku 1615 proboszcz z Zębowic pobierał na św. Ma-

rcina 8 talarów od wsi Zakrzówek. Wieś posiadała własną kaplicę, której data powstania nie jest znana. Protokół powizytacyjny, oprócz dokładnego opisu kaplicy, wymieniał w Zakrzowie: młyn Widery, Paliwody, stróża stawów Dymacza, 5 nierolnych zagrodników i 20 mieszkańców.

Data powstania pierwszej szkoły nie jest znana. Wojna trzydziestoletnia na Śląsku i towarzyszące jej kłęski rozproszyły nauczycieli, a szkoły uległy zniszczeniu. Poziom nauki był niski, a zakres nauczania ograniczony był wyłącznie do tematyki religijnej. Naukę w szkole w Zakrzowie prowadził kowal.

W roku 1638 właścicielem Zakrzowa był baron Mikołaj von Blankowsky, a następnie – od 1650 r. – Jan Blankowsky. Gdy zmarł w 1681 r., kolejnym właścicielem został jego syn Bogusław Ernest, szambelan cesarski.

Zakrzów był głównym ośrodkiem administracyjnym rodziny Blankowsky. Kiedy nowi właściciele Lowenkrony wybudowali pałac w Turawie, znaczenie Zakrzowa zaczęło upadać. Może inaczej potoczyłyby się losy tej wsi, gdyby wybudowano w Zakrzowie pałac?

Dokończenie na str. 6

Pytania do konkursu „Co wiem o swojej gminie?”

11. Jaką część powierzchni gminy Turawa zajmują lasy?
12. Jaką pojemność ma Jezioro Duże w Turawie?
13. Kto był pierwszym wójtem gminy Turawa w 1945 roku?
14. Na czym polega unowocześnienie kuźnictwa w Fabryce Wyrobów Metalowych w Osowcu?
15. Jakie trzy najważniejsze inwestycje były realizowane przez Urząd Gminy w Turawie w 1998 roku?
16. Co stało się z kaplicą Garnierów w Turawie?
17. Gdzie odbył się Pierwszy Gminny Przegląd Zespołów Artystycznych z gminy Turawa i które zespoły wzięły w nim udział?
18. W jakiej wsi osiedliło się najwięcej mieszkańców wiosek, które zostały przeznaczone pod teren zalewowy Jeziora Turawskiego w 1933 roku?
19. Ile lat starali się mieszkańcy Węgier o posiadanie własnego kościoła?
20. W jakiej wsi znajduje się Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, z którym Kasa Chorych zawarła kontrakt, i kto jest jego kierownikiem?

KUPON KONKURSOWY

Remonty dróg

W roku bieżącym Zarząd Gminy przyjął plan remontu dróg na ogólną kwotę 383 000 zł. W ramach tej kwoty zamierza się prowadzić modernizację istniejących dróg o nawierzchni utwardzonej oraz naprawy drobne polegające

na wyrównywaniu i wałowaniu dróg o nawierzchni gruntowej.

Do końca czerwca bieżącego roku naprawiono nawierzchnie dróg asfaltowych w Węgrach – ul. Szkolna i Średnia, w Kotorzu Małym – ul. Boiskowa, w Turawie

– ul. Leśna nad brzegiem północnym jeziora. W ramach naprawy dróg gruntowych przeprowadzono także roboty na drogach we wsi Bierdzany, Kotorz Mały, Kotorz Wielki, Turawa, Marszałki, Osowiec, Trzęsina. Poniesione nakłady w tym zakresie zamknęły się kwotą około 112 258 zł.

Edeltrauda Konciała

50-lecie Domu Kultury w Osowcu

W tym roku obchodzimy 50-lecie powstania Domu Kultury w Osowcu. Z tej okazji cytujemy tekst aktu erekcyjnego dotyczącego tego właśnie wydarzenia.

„Działo się to 8 maja 1949 roku w czasach, kiedy prezydentem Państwa Polskiego był Bolesław Bierut. Prezesem Rady Ministrów był Józef Cyrankiewicz, Ministrem Kultury i Sztuki był Stefan Dybowski, Wojewodą Śląsko-Dąbro-

wskim inż. Bolesław Jaszcuk, Starostą Opolskim Henryk Janus. Dyrektorem Zakładu nr 3 [tak wtedy nazywała się Fabryka Wyrobów Metalowych] był Aleksander Rudny.

W dniu tym w miejscowości Osowiec Śląski dokonane zostało otwarcie Domu Kultury, zbudowanego wysiłkiem robotników i pracowników Zakładu Nr 3 [FWM]. Dom ten jako pierwszy na odzyskanej

Ziemi Opolskiej służyć będzie jako kuźnia Kultury Polskiej, w której wykuwać się będzie myśl i słowo polskie, wiążące na zawsze prastarą tę ziemię polską z Macierzą.

Aktu otwarcia dokonał Starosta P. Polak w obecności licznie zebranych gości”.

I tu następują podpisy, dzisiaj już całkiem wyblakłe.

Ryszard Mohrhardt

Zakrzów Turawski dawniej i dziś

Dokończenie ze str. 4

Nowy kościół wybudowano w 1754 r. Do dzisiejszego dnia data ta jest widoczna w odlewie żelaznym umieszczonym w świątyni z prawej strony obok wieży. Jak głosi legenda, mieszkańcy chcieli zbudować kościół między Ligotą a Zakrzowem. Zakupili drewno i ułożyli na placu budowy, jednakże w nocy w tajemniczy sposób drewno zmieniło swoje miejsce. Uznali wtedy mieszkańcy, że jest to przeznaczenie. Dlatego też zbudowano kościół tam, gdzie drewno wybrało sobie miejsce.

Bardzo ciekawą opowieść o Zakrzowie spisał Józef Lompa. We wsi mieszkała biedna kobieta, która musiała chodzić po wodę do sąsiadki. Ta jednak zabroniła jej brać wodę ze swojej studni. Urażona mieszkanka przekleła całą wieś i powiedziała, że w całej wsi nie będzie wody, za wyjątkiem cmentarza, który jest oddalony od wsi. Legenda ta może kiedyś była prawdziwa, ale dziś również na cmentarzu brakuje wody.

Ciekawą inną opowieść przekazuje się z pokolenia na pokolenie o Czerwonce. Dawno temu mieszkańcy w Wielki Piątek urządzili sobie za-

bawę taneczną w karczmie. Wszystkich spotkała zasłużona kara. Karczma zapadła się i pozostał tylko mały stawek zwany Czerwonką.

W roku 1845 znajdowała się tu smolarnia i kamieniołomy należące do folwarku. W 1847 r. wieś otrzymała nową szkołę. Do tej pory dzieci uczęszczały do szkoły w Biestrzynniku.

Ziemi uprawnej wieś posiadała 960 mórg. Leżąca obok Poliwoda, która należała do Zakrzowa, miała 120 mórg. Między Zakrzowem a Kolicami znajduje się Kolonia, która stanowi integralną część Zakrzowa.

W roku 1855 w Zakrzowie mieszkało 688 osób, a w 1861 r. już 715. W roku 1890 liczba mieszkańców spadła do 407. W latach osiemdziesiątych XIX wieku na Śląsku wybuchła plaga głodu, a następnie tyfusu, co było przyczyną zmniejszenia się liczby mieszkańców prawie o połowę.

W roku 1902 prenumerowano tu „Gazetę Grudziądz”, „Pośłańca Nieszczelnego”. Gdy w 1921 r. odbył się plebiscyt, za Polską głosowało 225 osób, za Niemcami 271. Gdy wybuchło III powstanie śląskie, to po-

wstańcy od strony Zębownic doszli w maju aż do Zakrzowa. Tutaj front się zatrzymał, a następnie rozpoczął się odwrót powstańców.

W roku 1925 Zakrzów posiadał 95 budynków mieszkalnych. Liczba mieszkańców w 1939 r. zwiększyła się do 938 osób. Następnym spisu w 1946 r. podaje, że liczba mieszkańców spadła do 789 osób.

W południe 21 stycznia 1945 r. do Zakrzowa wkroczyły wojska radzieckie.

W roku 1960 we wsi było 824 mieszkańców, zamieszkałych w 147 budynkach. Powierzchnia wsi wynosiła 583,2 ha. Obecnie liczba mieszkańców znacznie się zmniejszyła, na skutek wyjazdów w latach osiemdziesiątych do Niemiec. Chociaż mieszkańcom żyje się trudno, to jednak wybudowali kościół duży i muryrowany. Jego konsekracja odbyła się w 1992 r. Zakrzów jest jedyną wsią w naszej gminie posiadającą dwa kościoły. W roku 1992 przy dużym udziale mieszkańców rozbudowano również szkołę.

Jerzy Farys

OSP w Kotorzu Wielkim obchodziła swoje 65-lecie

Pierwsze ślady istnienia OSP w Kotorzu Wielkim zanotowano w kronikach już w 1934 r. Bardzo nie-

przychylnym okresem dla dalszej działalności tej jednostki okazał się okres drugiej wojny światowej oraz

pierwsze lata po jej zakończeniu, bowiem w 1945 r. cały sprzęt, a także jej działalność przeniesiono na teren Turawy. Działacze Kotorza Wielkiego nie zrezygnowali jednak z należnej historycznie im jednostki, przejmując ponownie swoją funkcję w roku 1948. Miejscowe społeczeństwo ogromnym wysiłkiem, i to w krótkim czasie, wyremontowało remizę strażacką, nadając równocześnie jednostce właściwy rytm pracy.

Do najbardziej zasłużonych osób dla rozwoju organizacyjnego OSP w Kotorzu Wielkim należą: **Werner Panicz, Józef Owcorz, Józef Król, Józef Fronia, Roman Gabor, Jan Stonoga, Wilibald Feliks, Hugo Góra**, a od kilku ostatnich lat **Janusz Buczek** oraz wielu innych, których w tak krótkim artykule trudno wymienić.

Tym też osobom 22 maja br. na specjalnej uroczystości wręczono dyplomy i listy dziękczynne. Podziękowanie, a także życzenia w imieniu Rady i Zarządu Gminy złożył Wójt Gminy, **Walter Świerc**.

Redakcja

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY JĘZYKA NIEMIECKIEGO

Tłumaczenie tekstów ekonomicznych,
prawniczych, sądowych,
dokumentów szkolnych i metrykalnych

Arnold Bonk
ul. 22 Lipca 1/14
46-040 Ozimek
Tel. 465-27-65

Dożynki gminne w 1999 roku

Informujemy, że dożynki gminne w 1999 r.
odbędą się w Ligocie Turawskiej
w pierwszą niedzielę października, tj. 3.10.1999 r.
Program dożynek podany zostanie w następnym
wydaniu „Fali”.

Z okazji doniosłego jubileuszu rocznicy urodzin Dostojnym Jubilatom

Pani **Magdalenie Grzesik** z Ligoty Turawskiej
Panu **Janowi Loch** z Osowca Trzęsiny

serdeczne gratulacje i życzenia zdrowia,
pomyślności i szczęścia w życiu osobistym,
wielu radości i satysfakcji z owoców życia
w klimacie życzliwości i wdzięczności
otoczenia

składa
Wójt Gminy Turawa
Walter Świerc

Nabór do zespołu

Zespół Pieśni i Tańca „Osowiec”
ogłasza nabór do zespołu.
Chętni mogą zgłaszać się w Domu Kultury
w Osowcu w godz. 16.00–20.00.

Podziękowania

*Rada Pedagogiczna przy Szkole
Podstawowej w Kadłubie Turawskim
serdecznie dziękuje tutejszemu
Kołu Mniejszości Niemieckiej
za przekazane fundusze
na zorganizowanie
Dnia Matki i Dnia Dziecka
oraz panu Gerhardowi Stasiowi
za ofiarowane naszym dzieciom
lody i napoje chłodzące.*

Życzenia dla strażaków

Z okazji 65. rocznicy powstania
Ochotniczej Straży Pożarnej
w Kotorzu Wielkim
serdeczne życzenia wytrwałości
w trudnej i niebezpiecznej misji
niesienia pomocy,
wraz z podziękowaniem
za współpracę i pomoc
składają wdzięczne
przedszkolaki i dyrektor
z Przedszkola Publicznego
w Kotorzu Wielkim.

Informacja o sprzedaży działek

Urząd Gminy w Turawie prowadzi sprzedaż działek budowlanych przeznaczonych pod budownictwo jednorodzinne i rekreacyjnych nad jeziorami turawskimi.

W roku 1999 do sprzedaży będzie 5 działek budowlanych w Osowcu (ul. Zielona), 12 działek budowlanych w Turawie-Marszałkach. Działki te będą sprzedane w formie przetargu ustnego w sierpniu w Osowcu oraz jesienią w Turawie.

Również w formie przetargu ustnego sprzedanych będzie 12 działek rekreacyjnych po stronie południowej Jeziora Dużego oraz 16 działek po stronie północnej (pomiędzy ośrodkami Zakładów Energetycznych a „Arkadią”).

Bliższych informacji dotyczących sprzedaży udziela Referat Rolnictwa i Geodezji w Urzędzie Gminy Turawa, pok. 50, tel. 4-212-109.

Autorskie spotkanie

Autorka książek dla dzieci pani Ewa Maria Letki

W dniu 25 maja br. zorganizowano w Szkole Podstawowej w Turawie spotkanie z **Ewą Marią Letki**, autorką książek dla dzieci i młodzieży.

Młodzież szkolna na to spotkanie przygotowała krótki występ artystyczny, który w swojej treści nawiązywał do przypadających w maju „Dni Książki”.

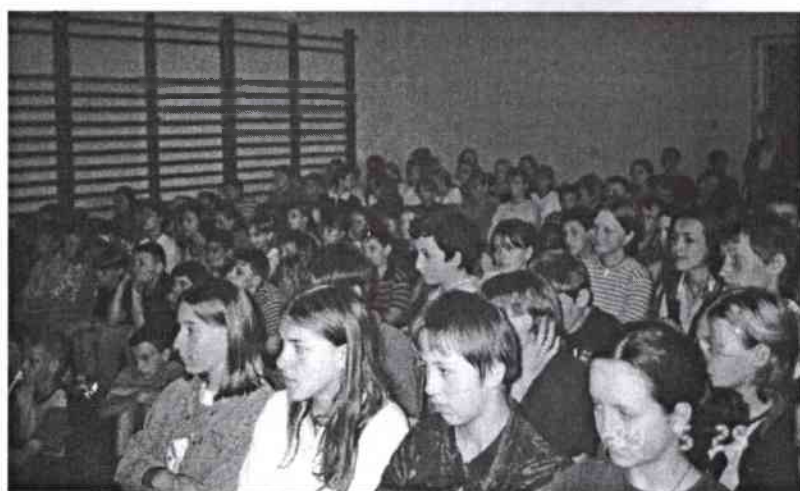
Samo spotkanie miało charakter swobodnej i luźnej wymiany pytań i uwag, co do pracy i życia pisarki wywodzącej się z naszego województwa.

Na zakończenie spotkania pisarka umożliwiła wszystkim chętnym zakup dopiero co wydanej książki pt. „Tajemnice Małgosi” wraz z dedykacją.

*Kierownik GBP
Grażyna Szczurek*

Występy artystyczne młodzieży szkolnej z Turawy

Szkolna publiczność w czasie spotkania z autorką

Informacja o pobycie samorządowców w Dittrichshütte

W dniach 3–6 czerwca br. na zaproszenie Kinder- und Jugenderholung Dittrichshütte przebywała grupa opolskich nauczycieli i pracowników oświaty z kuratorem oświaty, panem **Sławomirem Kłosowskim**, w Dittrichshütte. Z gminy Turawa w spotkaniach uczestniczyli: pan **Waldemar Kampa**, członek Zarządu Powiatu Opolskiego, a równocześnie sołtys Węgier, dr **Lidia Tendera**, radna, członek Komisji Oświatowej Rady Gminy w Turawie, oraz **Edward Malisz**, dyrektor Gminnego Zespołu Ekonomiczno-Administracyjnego Szkół w Turawie.

Zaproszenie nie było przypadkowe. Szkoła Podstawowa w Kleingeschwenda, miejscowości sąsiadującej z Dittrichshütte, utrzymuje ożywione kontakty partnerskie ze Szkołą Podstawową w Węgrach. Władze gminy Saalfelder Höhe oraz powiatu Saalfeld-Rudolstadt są zainteresowane nawiązaniem kontaktów i podpisaniem umowy partnerskiej z władzami samorządowymi gminy Turawa i powiatu opolskiego. Ich zainteresowanie wynika zapewne z obserwacji współpracy obu szkół podstawowych. Dzieci Szkoły w Węgrach przebywały w ramach „zielonej szkoły” w Dittrichshütte, dzieci z Kleigeschwenda w Węgrach. Z tej wymiany wszyscy są zadowoleni. Między dziećmi nawiązane zostały nie tylko kontakty, ale i przyjaźnie. Sytuacja taka jest wynikiem przełamywania bariery językowej dzięki pani **Johannie Lemke-Prediger**, która od 1991 r. uczy języka niemieckiego w Szkole Podstawowej w Węgrach.

O podstawowym celu pobytu polskiej delegacji pisał red. Rafał Wietoszek w artykule *Przyjaciele z Turynii* w „Nowej Trybunie Opolskiej” dnia 8 czerwca br. Jest nim jednak nie tylko nawiązanie part-

Na zdjęciu: pan Waldemar Kampa (trzeci od lewej) i pan Sławomir Kłosowski w otoczeniu gospodarzy w strojach rycerzy z Turynii. Pierwszy z lewej: pan Lothar Reinwarth, kierownik Centrum Wypoczynku Dzieci i Młodzieży w Dittrichshütte

nerskiej współpracy między gminami i powiatami, ale znaczne rozszerzenie partnerstwa pomiędzy szkołami. Centrum Wypoczynku Dzieci i Młodzieży w Dittrichshütte byłoby w stanie przyjąć na „zieloną szkołę” czy wakacje większą liczbę dzieci, oczywiście na zasadzie wzajemności. W roku 1997 tutaj przebywała także młodzież z naszych terenów dotkniętych klęską powodzi. Dzieci z Niemiec, przebywając w rodzinach mieszkańców Węgier,

były bardzo zadowolone. Takie kontakty służą bliższemu poznaniu szeroko rozumianej kultury naszych regionów, ich przyrody, zabytków i historii. Wzajemne poznanie pozwoli w najbliższych latach na lepsze współżycie naszych narodów w Unii Europejskiej i kształtowanie przez młode pokolenie Europy bez uprzedzeń i nieufności.

Redakcja

O szkolnictwie w powiecie Saalfeld-Rudolstadt informuje zebranych dyrektor Urzędu Szkolnego dr Kunstmann, słuchają Edward Malisz (pośrodku) i Waldemar Kampa (z lewej)

ZRZESZENIE KRAJOWE BANKÓW
SPÓŁDZIELCZYCH
BANK SPÓŁDZIELCZY
„BANK ROLNIKÓW”
W OPOLU

oferuje swoim klientom:

- prowadzenie rachunków bankowych
- przyjmowanie terminowych wkładów oszczędnościowych i lokat
- otwieranie rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych
- prowadzenie rozliczeń pieniężnych
- przyjmowanie utargów w całodobowej wrzutni

udziela:

- kredytów preferencyjnych dla rolnictwa
- kredytów dla podmiotów gospodarczych
- pożyczek dla osób fizycznych

Godziny otwarcia

poniedziałek 7.45–16.00
wtorek–piątek 7.45–14.00

45-005 OPOLE, ul. Książąt Op. 36a
tel. (077) 454 24 16, 454 20 60,
454 20 36
tel./fax 453 91 12

Filia: Komprachcice, ul. Kolejowa 2,
tel. 464 68 63

Filia:
Turawa, ul. Opolska 21,
tel. 421 20 49

Zarząd Banku Spółdzielczego „Bank Rolników” w Opolu proponuje rolni-

kom kredyty preferencyjne obrotowe na zakup rzeczowych środków do produkcji rolnej określonej w § 1 pkt 1–6 rozporządzenia Rady Ministrów.

I. Kredytem finansowane mogą być niżej wymienione cele:

- zakup nawozów
- zakup środków ochrony roślin
- zakup pasz
- zakup kwalifikowanego materiału siewnego

– zakup paliwa na cele rolnicze

II. Warunki kredytowania:

– maksymalna wysokość kredytu dla rolników posiadających:

- a) do 100 ha – 331,40 zł na 1 ha użytków rolnych
- b) powyżej 100 ha – 198,84 zł na 1 ha użytków rolnych
- okres kredytowania 12 miesięcy
- oprocentowanie 6,2% w stosunku rocznym

Pośrednictwo w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych firmy ALLIANZ

Samochód jak nowy!

Swoj wielki dzień mieli strażacy Ochotniczej Straży Pożarnej w Zawadzie. Wieloletnie starania o środki finansowe na zakup nowego samochodu strażackiego nie dawały skutku. Zdecydowano się zatem, aby drogą zakupu pewnej ilości podzespołów i wyposażenia, doprowadzić posiadany pojazd do stanu pełnej gotowości „bojowej” i estetycznego wyglądu. Ten zamiar zakończył się pełnym sukcesem.

Uroczystość poświęcenia samochodu odbyła się 16 maja br. w kościele pod wezwaniem św. Floriana w Zawadzie.

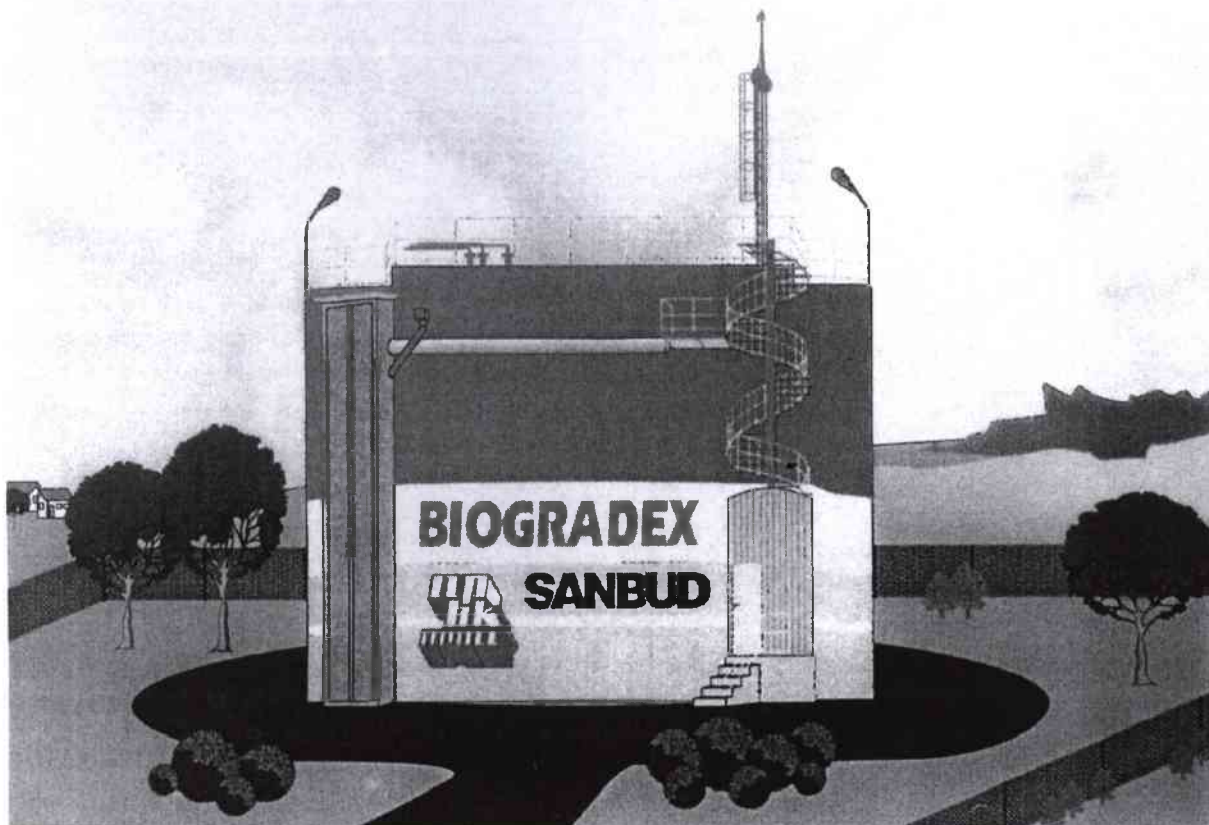
Redakcja

Komitet Organizacyjny
zaprasza
na festyn pn.
„Letnia biesiada strażacka”,
który odbędzie się
na boisku szkolnym
w Zawadzie
w dn. 10–11 VII 1999 r.
od godz. 14.00.

**Wojewódzkie Przedsiębiorstwo Budownictwa Komunalnego
w Opolu ul. Cygana 5 proponuje
najnowsze oferty oczyszczalni ścieków
typu BIOGRADEX, będące nową generacją oczyszczalni
o doskonałych parametrach.
Oczyszczalnia BIOGRADEX
charakteryzuje się niezwykle korzystnymi parametrami:**

- bardzo wysoką skutecznością oczyszczania ścieków (gwarantuje spełnienie norm EWG oraz polskich po roku 2000);
- niższymi kosztami inwestycyjnymi w stosunku do rozwiązań tradycyjnych;
- małymi kosztami eksploatacji (w cenach 1996 roku od 0,30 do 0,50 zł/m³);
- niskim zużyciem energii (~ 0,30 kWh/m³);
- nie jest uciążliwa dla otoczenia (jest bezzapachowa);
- zajmuje bardzo mały teren (3–5 razy mniejszy od oczyszczalni tradycyjnej);
- krótkim okresem realizacji inwestycji;
- proces technologiczny sterowany jest przy pomocy komputera;
- zakres zastosowania – od 250 m³/d do kilkudziesięciu tys. m³/d.

**Oczyszczalnia BIOGRADEX została nagrodzona
8 czerwca 1994 r. NAGRODĄ II STOPNIA
przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa**

Sport w gminie

Piłka nożna

Co roku na stadionie w Osowcu 1 czerwca spotykają się piłkarskie reprezentacje szkół, a w Boże Ciało reprezentacje naszych klubów – i rozgrywają mecze o Puchar Wójta Gminy Turawa.

Tak było również w tym roku. W kategorii szkół tym razem niepokonana była drużyna ze Szkoły Podstawowej w Turawie i ona zdobyła Puchar Wójta.

Oto tabela wyników i kolejność miejsc pozostałych drużyn:

Lp.	Szkoły	Duże punkty	Stosunek bramek
1.	Turawa	8	15-0
2.	Zakrzów Turawski	6	3-0
3.	Osowiec	5	2-2
4.	Ligota Turawska	3	2-10
5.	Zawada	0	1-11

W Boże Ciało, do momentu rozpoczęcia turnieju piłkarskiego klubów, padał deszcz. Jednak 6 drużyn stawiło się na turniej, a wraz z rozpoczęciem gier roz pogodziło się. Mecze wywołały wiele emocji wśród kibiców, jak i samych zawodników.

Zwycięska drużyna SP w Turawie

I miejsce oraz Puchar Wójta Gminy Turawa zdobył LZS Kotórz Mały. Kolejne miejsca zajęły kluby:

II miejsce – LZS „Strażak” Węgry

III miejsce – LZS Turawa

IV miejsce – LZS Ligota Turawska

V miejsce – LZS „Stal” Osowiec

VI miejsce – LZS Zawada

Tenis stołowy

To był udany sezon. Kilku naszych najlepszych tenisistów pokazało się nie tylko w województwie, ale również w kraju. Co roku Polski Związek Tenisa Stołowego organizuje Ogólnopolski Amatorski Turniej Tenisa Stołowego pod nazwą „Mini Olympic Games” w kategorii dziewcząt i chłopców do lat 12. Jest to turniej o mistrzostwo Polski amatorów i niezrzeszonych. W I fazie tego turnieju odbywają się eliminacje w województwach, z których do półfinałów awansuje po 6 dziewcząt i 6 chłopców. Nasza gmina wystawiła 3 zawodników: **Kamile Borkowską** – uczennicę IV klasy SP w Kadłubie Turawskim, **Manuelę Moch** – uczennicę IV klasy SP w Turawie i **Grzegorza Macha** – ucznia V klasy SP w Turawie.

Wszyscy zakwalifikowali się do półfinałów, zajmując w Opolu miejsca: Kamila Borkowska – pierwsze, Manuela Moch – trzecie, Grzegorz Mach – piąte.

W Drzonkowie na najwyższym podium – Kamila Borkowska, a 4 z prawej – Manuela Moch

Półfinały, dla województw: śląskiego, lubuskiego, dolnośląskiego i opolskiego, odbyły się w Drzonkowie (woj. lubuskie) i tam również dobrze wypadli nasi reprezentanci, zajmując: Kamila Borkowska – 1. miejsce, Manuela Moch – 4. miejsce, Grzegorz Mach – 9. miejsce.

Te lokaty dały im awans do finału ogólnopolskiego, który odbył się w Koninie. Tam w dniach 28–30 maja br. spotkało się 60 najlepszych chłopców i 60 dziewcząt.

Sport w gminie

cząt z 4 półfinałów, które odbyły się w kraju. Przez dwa dni rozgrywano mecze, tzw. systemem rosyjskim, do dwóch przegranych meczy. Turniej ten (nie przegrywając nawet seta) z dużą przewagą wygrała Kamila Borkowska, a pozostali nasi zawodnicy zajęli: Manuela Moch – 14. miejsce, a Grzegorz Mach – 24. miejsce.

Trzeciego dnia, tj. 30 maja odbył się kolejny turniej, tym razem o Puchar Prezesa Polskiego Komitetu Olimpijskiego. I tutaj, bez porażki, puchar zdobyła Kamila Borkowska.

Nie jest to pierwszy w tym roku sukces tej młodej zawodniczki. W marcu zdobyła mistrzostwo wojewódz-

stwa do klas IV, wicemistrzostwo województwa młodziczek (do 13 lat) w Zawadzkim oraz mistrzostwo województwa Zrzeszenia LZS i Puchar Prezesa Rady Wojewódzkiej LZS w finale wojewódzkim turnieju młodziczek, który odbył się w Chróścicach 28 marca br.

Zwyciężczyni turnieju „Mini Olympic Games” z pucharem

Teraz czeka ją intensywny trening, by w przyszłym roku móc z powodzeniem wystąpić w Mistrzostwach Polski zawodniczek licencjonowanych.

PODZIĘKOWANIA

W imieniu własnym i osób zainteresowanych rozwojem tenisa stołowego na naszym terenie, pragniemy gorąco podziękować Panu Wójtowi – **Walterowi Świercowi** – za przychylne traktowanie tej dyscypliny oraz

za umożliwienie udziału w turniejach krajowych, co pozwoliło nam na szerokie doskonalenie naszych umiejętności.

*Kamila Borkowska
Manuela Moch
Grzegorz Mach*

Wręczenie Pucharu Prezesa Polskiego Komitetu Olimpijskiego

Reprezentacja gminy w Koninie. Z lewej Grzegorz Mach, Kamila Borkowska, Manuela Moch

W drugą sobotę czerwca, na wale J. Dużego, odbyły się zawody wędkarskie o Nagrodę Rady Gminnej ds. Sportu. Rybobranie dopisało. Niewielu oglądało puste haki. Najlepszymi okazali się:

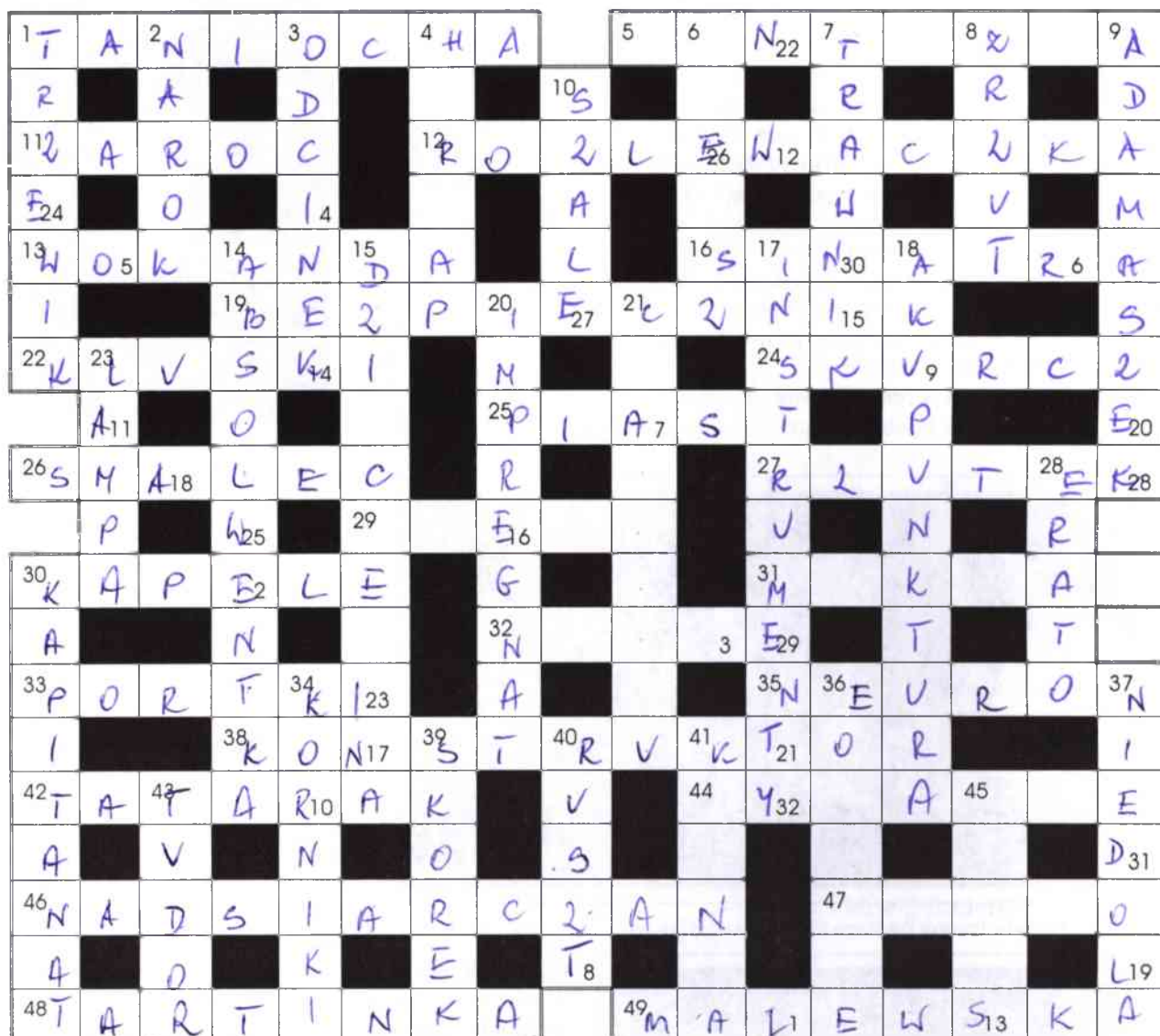
I miejsce – **Zbigniew Grela** z Osowca łowiąc – 3,5 kg ryb,
II miejsce – **Józef Zelek** z Węgier – 2,16 kg ryb,
III miejsce – **Waldemar Morawiec** – 0,80 kg ryb.

W kategorii dzieci:

I miejsce – **Krzysztof Kowol** z Osowca – 2,10 kg ryb,
II miejsce – **Adrian Kolbryner** z Osowca – 1 kg ryb,
III miejsce – **Marcin Wajs** z Osowca – 0,78 kg ryb.

Roman Borkowski

KRZYŻÓWKA NR 29

HASŁO: Jęziona Turawskie ma letnie weekendy

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
J	E	Z	I	O	R	A	T	V	R	A	W	S	K	I	E	N
18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32		
A	L	E	T	N	I	E	W	E	E	K	E	N	D	Y		

Kwartalnik Towarzystwa Miłośników Ziemi Turawskiej „Fala”

Redaktor naczelny – Leonard Richta, sekretarz redakcji – Teresa Żulewska, redaktor techniczny – Roman Borkowski

Z redakcją stale współpracują: Walter Świerc, Edward Malisz, Henryk Jakubowski, Stanisław Pikul, Piotr Jendrzej

Skład i druk: Wydawnictwo Instytut Śląski Sp. z o.o., 45-082 Opole, ul. Piastowska 17, tel. (0-77) 540-123

Redakcja nie odpowiada za treść umieszczonych reklam i ogłoszeń, nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów.

Znaczenie wyrazów:

Poziomo:

1-nie drożyzna; 5-„zachcianka” w muzyce lub wyobraźnia; 11-co + raz (wspak); 12-naczynie do rozlewania płynów; 13-spis na drzwiach sądu wywieszony przed rozprawą; 16-Frank, amerykański piosenkarz i aktor; 19-zabezpiecza instalację elektryczną; 22-na drugie danie, np. śląskie; 24-jeśli mięśnia, to niebezpieczny w czasie pływania; 25-legendarny protopłaza dynastii Piastów w IX w.; 26-tłuszcz wieprzowy do smażenia; 27-podrzuty krążek trafiony – rozpada się; 29-holenderski reżyser filmowy 1898–1989; 30-inaczej orkiestry; 31-austriacki polityk, 1928–1938 prezydent republiki; 32-do przenoszenia np. kontuzjowanego zawodnika z boiska; 33-krótkie spodnie chłopięce; 35-podstawowa jednostka budowy i działania układu nerwowego; 38-wymyśla i tworzy maszyny; 42-jego liśćmi wyścielane są drogi do ołtarzy Bożego Ciała; 44-zdarza się – dziecka z kąpielą; 46-sól kwasu nadsiarkowego; 47-może być hydratyzowane lub gaszone; 48-kanapka z Francji; 49-Alicja, polska piosenkarka.

Pionowo:

1-but inaczej; 2-miejscowość na trasie Niewodniki–Skorogoszcz; 3-część prostej; 4-męski warkocz; 6- nie wierzy ani w Boga, ani w diabła; 7-zielony, po-

krywa pola golfowe; 8-zrzuty np. z samolotu; 9-tkanina jedwabna; 10-talerze wagi odważnikowej; 14-ukończyła szkołę; 15-w „Panu Tadeuszu” – pała; 17-muzyczne do grania; 18-leczenie za pomocą nakłuwania igłami; 20-środek do nasycania drewna, tkanin, papieru itp.; 21-Nicolae, autokratyczny przywódca Rumunii, skazany na śmierć w 1989 r.; 23-świeci z sufitu; 28-muza z gitarą; 30-szefostwo portu; 34-wygryzają chodniki pod korą drzew; 36-plemię wyparte z Tesalii przez Dorów; 37-niedobry los; 39-owad zwany szczypawką; 40-część paleniska; 41-interwał muzyczny; 43-dynastia w Anglii od Henryka VII do Elżbiety I; 45-wyraz lub zdanie na tablicy.

Opracował Piotr Jendrzej

Rozwiązanie polega na rozszyfrowaniu hasła.

Wśród czytelników, którzy do 15 sierpnia 1999 r. prześlą prawidłowe rozwiązanie na adres: Urząd Gminy w Turawie, ul. Opolska 39c, Redakcja „Fali”, wylosowana zostanie nagroda książkowa.

Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nr 28 nagrodę książkową wylosowała **Regina Jaguś**, zam. w Kadłubie Turawskim.

Nagrodę przesyłamy pocztą.

Kącik poezji

nadmorski zachód słońca
wpatrzone w zachód
oczy

jeszcze czas przychwycony
mignięciem fleszy

idziemy pod wiatr
pod wiatr
aby przespać noc...

Krynica Morska, 1998 r.

Stworzyłeś noc
dla snu człowieka

Ziemia się obraca
wokół własnej osi
i jednocześnie pędzi
wokół Słońca
nic nie gubiąc
w kosmosie

zaszedł dzień zaszło słońce

idziemy wzdłuż morza
w kolejny przystanek nocy –

Krynica Morska, 1998 r.

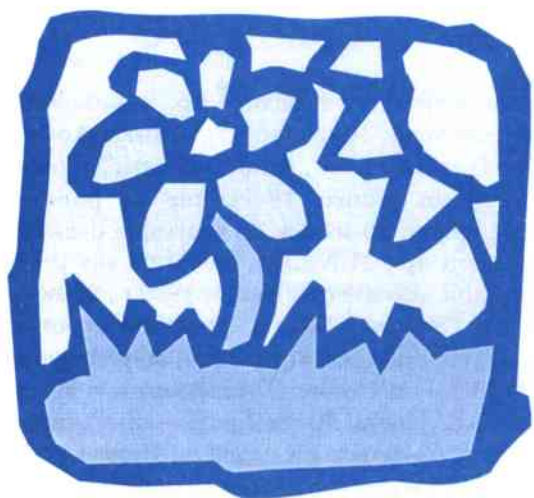
DLA CZŁOWIEKA
prawdziwe powietrze
to miłość

wszystkie drogi
prowadzą do Ciebie
wszystkie dni
naznaczone są Twoją łaską
wszystkie miłości
wytryskują z Ciebie
i wszelki piękna kształt
jest Twoją łaską...

z cyklu „Uśmiechy dni”

słowa czasem zachodzą
jak słońce za chmury

Wiesław Janusz Mikulski

Myśli nieuczesane

Zdradził się: kłaniał się
wieńcem laurowym jak
melonikiem.

Bądź sentymentalny. To ci po-
zwoli nawet dawne tragedie wspo-
minać z rozrzewnieniem.

Niektóre dzwonki błazeńsko
brzmia fałszywie.

Gdy ludzkość ma szczęście,
zbrodnia sublimuje się ze sztuką.

On – to ciągle ktoś inny, dlatego
wolno mu się powtarzać.

Czasem trzeba brutalności, by
wylansować swoją subtelność.

H U M O R

Przychodzi jak zwykle spóźniony
lekarz i zaczyna przyjmować pa-
cjentów:

- Proszę bardzo!
- Mam kłopoty z oddawaniem
moczu.
- A ile pan ma lat?
- 84
- To już pan swoje oddał ... Na-
stępny proszę.

- Jak piję herbatę, panie dokto-
rze, to mnie coś w oko kłuje.
- Proszę wyjąć łyżeczkę, to prze-
stanie. Następny proszę!

- Panie doktorze, ja bym coś
prosiła na głowę.
- Proszę włożyć kapelusz i nastę-
pny!

- Byłem na wczasach, panie do-
ktorze, i coś zjadłem. Czy to prze-
jdzie?
- Oczywiście, na żonę i dzieci.
Następny proszę.

- Jak zamknę jedno oko, to na
drugie nic nie widzę.
- Nie patrzeć na drugie. Nastę-
pny proszę.

- Zjadam dwanaście klusek, pa-
nie doktorze, a nic mi nie wycho-
dzi.

– Łaskawy panie, po krochmalu,
za przeproszeniem, tylko kołnie-
rzyk sztywnieje.

- Panie doktorze, moi koledzy
mają po 70 lat i jeszcze mogą.
- Niech się pan też chwali. Na-
stępny proszę.

- Masztalskiego przywożą po wy-
padku do lekarza.
- Jakże tam, panie doktorze?
- Jedna rana jest stanowczo
śmiertelna, ale inne dadzą się wy-
leczyć...

